

De MORAAAL van het VERHAAL

Over het IJ
Festival
van start in
Amsterdam
Noord

■ THEATERFESTIVAL
door ESTHER KLEUVER

Analisten, economen en de politiek. Ze zijn allemaal aan het woord geweest over de kredietcrisis. Nu is het de beurt aan theatermaker **Andreas Vonder** van theatergroep **Klein Land**, die er zijn licht over laat schijnen in de locatievoorstelling *Eerst de bonus, dan de moraal* in het oude Shellgebouw aan het Amsterdamse IJ. „Ik ben in de hele discussie de mens kwijtgeraakt en die hoop ik op deze manier terug te vinden.”

Voor het project *Vertrouwen Verbeeld*, een initiatief van Art Partner en Kunstenaars & CO, gingen twaalf kunstenaars zo'n anderhalf jaar geleden de dialoog aan met de financiële sector. Er werden vijftig bankiers, adviseurs en commissarissen geïnterviewd over het begrip vertrouwen. Theatermaker **Andreas Vonder** was een van de interviewers. „In het begin kon je duidelijk merken dat ze het niet zo serieus namen. Dat ze het wel grappig vonden, zo'n kunstenaar aan tafel. Ze hadden dan een uurtje voor me ingepland, maar niet zelden ging ik drie uur later pas de deur weer uit. Er had nog nooit iemand op die manier met ze over zo'n on-

derwerp gesproken.”

De interviews leidden tot opmerkelijke uitspraken. Zo zei iemand bijvoorbeeld 'wij zijn de nieuwe Marokkanen', erop doelend dat bankiers als zondebokken werden gezien als het om de kredietcrisis ging. „Die gesprekken hebben me geïnspireerd, maar ook verbaasd. De banken waren net aan het vallen en ze waren oprecht verontwaardigd dat ze de zwartepiet kregen toegespeeld. Het leverde in ieder geval genoeg stof tot nadenken op en ik wist al snel dat ik hier nog iets mee moest doen.” Het werd een theaterdrieluik, waarvan *Eerst de bonus, dan de moraal* het tweede deel is. De voorstelling is te zien tijdens het Over het IJ Festival in Amsterdam-Noord.

Voor de gewone man is het haast niet uit te leggen; de graaicultuur, het gewetenloos verspelen van de kostbare spaarcentjes van de bur-

ger. Toch moest Vonder juist ook de kant van de bankiers belichten. „Als ik ze alleen maar te kakken zou zetten, dan zou dat te makkelijk zijn. Je kunt het je als theatermaker niet permitteren om boven een andere bevolkingsgroep te gaan staan. Bovendien kwam er in die interviews naar voren dat ze wel heel erg in een ivoren toren hebben gezeten. Ze hadden geen idee wat zich in de 'normale' wereld afspeelde. Iemand vertelde bijvoorbeeld dat hij maar drie keer per jaar thuis at.”

Toch vindt Vonder dat we ook de hand in eigen boezem mogen steken. „We hebben dit systeem met z'n allen gecreëerd, maar het is ons gaan domineren. Daardoor kun je nu eigenlijk geen schuldige aanwijzen. Het is de onzichtbare hand die de vrije markt regelt.”

Over het IJ Festival staat van 1 t/m 11 juli op het NDSM-terrein in Amsterdam-Noord. Voor meer info: www.overhetij.nl.

De voorstelling van Klein Land is te zien van 2 t/m 11 juli (www.kleinland.nl).

■ Scène uit 'Eerst de bonus, dan de moraal' van toneelgroep Het Kleine Land; te zien op Festival Over het IJ.

FOTO: FRANK DE RUITER